Valiokunnan lausunto PuVL 7/2025 vp– K 1/2025 vp

Puolustusvaliokunta

Hallituksen vuosikertomus 2024

Tarkastusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen vuosikertomus 2024 (K 1/2025 vp): Asia on saapunut puolustusvaliokuntaan lausunnon antamista varten tarkastusvaliokunnalle. Määräaika: 30.9.2025.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- sotilasneuvonantaja Mika Raunu, puolustusministeriö
- neuvotteleva virkamies Elina Saarimaa, puolustusministeriö
- lääkintöneuvos Sari Raassina, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitusneuvos Kirsi Terhemaa, sosiaali- ja terveysministeriö
- komentaja Ville Suominen, Pääesikunta

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Aluksi

(1) Valtioneuvosto antaa eduskunnalle hallituksen vuosikertomuksen perustuslain 46 §:ssä säädettynä kertomuksena hallituksen toiminnasta, valtiontalouden hoidosta ja talousarvion noudattamisesta sekä niistä toimista, joihin hallitus on eduskunnan päätösten johdosta ryhtynyt.

(2) Valiokuntien on perustuslakivaliokunnan mukaan huolehdittava eduskunnan lausumiin kohdistuvasta seurantatehtävästä hallituksen kertomusta käsiteltäessä (PeVL 25/2016 vp, s. 1).

Eduskunnan lausumat ja kannanotot

Asevelvollisten taloudelliset etuudet

HE 37/2007 vp – EV 110/2007 vp

(3) Eduskunta edellytti asevelvollisuuslakia koskevassa puolustusvaliokunnan mietinnössä ehdotetun mukaisesti (PuVM 1/2007 vp), että hallitus ryhtyy toimiin varusmiespalvelusajan ottamiseksi huomioon eläkkeen määräytymisessä sekä kotiuttamisrahan maksamiseksi palveluksesta kotiutuville. Eduskunta edellytti lisäksi, että asevelvollisille kuuluvia taloudellisia etuuksia kehitetään edelleen.

(4) Valiokunnan saaman selvityksen mukaan varusmiespalvelussa tai siviilipalvelussa olevan omainen ja asevelvollinen itse voivat saada palvelusajalta tarveharkintaista sotilasavustusta. Avustuksen saamisen yleisenä edellytyksenä on, että palvelus on heikentänyt hakijan toimeentulomahdollisuuksia ja että hakija on avustuksen tarpeessa.

(5) Vuonna 2024 sotilasavustusten menot olivat yhteensä 21 miljoonaa euroa, mikä oli 3,5 % edellisvuotta enemmän. Avustusta sai 10 424 henkilöä, joista asevelvollisen omaisia oli 207. Selvityksen mukaan avustuksen saajien määrä on kasvanut viime vuosina tasaisesti.

(6) Sotilastapaturmalain nojalla valtion varoista korvataan palvelusaikana sattuneet tapaturmat ja palveluksen aiheuttamat ammattitaudin kaltaiset sairaudet. Valtiokonttori maksoi näitä korvauksia vuonna 2024 yhteensä 10 miljoonaa euroa mikä oli 14,3 % edellisvuotta enemmän.

(7) Puheena olevaan etuuslainsäädäntöön ei kertomuskaudella ole tehty muutoksia eikä etuuksiin ole kohdistettu leikkauksia.

(8) Valtioneuvosto ei ole kertomuskaudella myöskään edennyt eduskunnan edellyttämissä toimissa varusmiespalvelusajan huomioon ottamiseksi eläkkeen määräytymisessä eikä kotiuttamisrahan maksamiseksi palveluksesta kotiutuville.

(9) Valiokunta korostaa, että asevelvollisuusjärjestelmän kehittäminen on keskeisen tärkeä osa Suomen puolustusjärjestelmää. Eduskunnan edellyttämien toimenpiteiden toteutus osoittaisi konkreettisesti vankan yhteiskunnallisen tuen asevelvollisuusjärjestelmän säilyttämiselle ja kehittämiselle. Lausuma on syytä pitää voimassa.

Yleisesikuntaupseereiden koulutus

HE 96/2024 vp – EV 122/2024 vp

(10) Eduskunta on puolustusvaliokunnan ehdotuksesta (PuVM 5/2024 vp) edellyttänyt, että valtioneuvosto antaa vuoden 2026 loppuun mennessä selvityksen yleisesikuntaupseereiden koulutusta koskevan uudistuksen toimivuudesta.

(11) Eduskunnan lausumassa asetettu määräaika päättyy vasta vuoden 2026 lopussa. Lausuma on tarpeen pitää voimassa.

Kriisinhallintaveteraanien tukitoimet

(12) Valiokunta on säännönmukaisesti pitänyt kannanotoissaan esillä kriisinhallintaveteraanien aseman parantamista (ks. esim. PuVL 4/2024 vp). Valiokunta toteaa, että asiasta on kirjaus myös hallitusohjelmassa: ”Hallitus saattaa Suomen kriisinhallintaveteraanien tukitoimet vastaamaan muiden Pohjoismaiden järjestelyjä. Nykyisiä kriisinhallintaveteraanien tukijärjestelyjä vahvistetaan kokoamalla olemassa olevat palvelut yhden luukun periaatteella yhteen (ns. kansallinen kriisinhallintaveteraanikeskus). Lakia tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä muutetaan siten, että se mahdollistaa hoidon saannin myös traumaperäisissä stressihäiriöissä (PTSD). Laista poistetaan kuuden kuukauden aikaraja, joka usein ajaa henkilöt hoidon ulkopuolelle. Veteraani- ja lottaperinnetyö järjestetään asiaa selvittäneen työryhmän raportin ehdotusten pohjalta”.

(13) Valiokunnan saman selvityksen mukaan asiaa on valtioneuvostossa valmisteltu yhteistyössä puolustusministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön kesken. Kriisinhallintaveteraanien digitaalisen palvelukeskuksen perustamiseen on syksyllä 2025 osoitettu 125 000 euroa. Tämä rahoitus on tarkoitus siirtää sosiaali- ja terveysministeriön momentilta puolustusministeriön käyttöön. Kriisinhallintaveteraanien terapiapalveluiden ja hoitopolkujen kehittämiseen on osoitettu niin ikään 125 000 euroa. Sosiaali- ja terveysministeriö hoitaa kriisiterapiaan liittyvää prosessia yhdessä HUS-yhtymän ja puolustusvoimien lääkintähuollon kanssa.

(14) Palvelukeskuksen hallinnointi ja operatiivinen toiminta on selvityksen mukaan tarkoitus rakentaa puolustusvoimien olemassa olevien organisaatioiden yhteyteen.

(15) Valiokunta pitää myönteisinä valtioneuvoston ottamia askeleita kriisinhallintaveteraanien tukitoimien järjestämiseksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että valtioneuvosto jatkaa työtä pitkäjänteisesti luomalla edellytykset kriisinhallintaveteraanien tukitoimien pysyväisluonteiselle järjestelylle.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Puolustusvaliokunta esittää,

että tarkastusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto PuVL 7/2025 vp

Helsingissä 18.9.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Heikki Autto kok
varapuheenjohtaja Mikko Savola kesk
jäsen Miko Bergbom ps
jäsen Timo Furuholm vas
jäsen Mika Kari sd
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Jani Kokko sd
jäsen Jarno Limnell kok
jäsen Juha Mäenpää ps
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Hanna Räsänen kesk
jäsen Paula Werning sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sami Manninen